

สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์

โครงการที่ 4 : โครงการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ

กิจกรรมหลัก : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่มีความเหมาะสม

กิจกรรมรอง : พัฒนาเขตเศรษฐกิจกระบือ

1. หลักการและเหตุผล :

กระบือนับได้ว่าเป็นสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเกษตรกรรายย่อยมาช้านาน ในอดีตเกษตรกรใช้กระบือเป็นแรงงานด้านการเกษตร ส่วนของมูลของกระบือเกษตรกรก็นำมาเป็นปุ๋ยในแปลงเพาะปลูก นอกจากนี้เกษตรกรยังสามารถจำหน่ายกระบือเพื่อนำเงินมาเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากระบือมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง

ในปัจจุบันพบว่าจำนวนกระบือได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยที่ทำให้จำนวนประชากรของกระบือลดลงคือ พื้นที่ไม่พอเลี้ยง อาหารหายาไม่เพียงพอ เกษตรกรขาดความรู้ในการเลี้ยงกระบือตามหลักวิชาการ ประกอบกับความต้องการบริโภคเนื้อกระบือของกลุ่มประชากรในประเทศ ต่างประเทศมีมากขึ้น จึงจำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อแก้ไขอย่างเร่งด่วนเพื่อรักษาปริมาณกระบือไม่ให้ลดลง โดยการส่งเสริมและ พัฒนาการเลี้ยงกระบือ จัดฝึกอบรมให้เกษตรกรรู้จักการเลี้ยง ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการการจัดการด้านอาหาร และการปรับปรุงพันธุ์และคัดเลือกกระบือที่มีลักษณะดี โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพัฒนาการเลี้ยงกระบือในพื้นที่เขตเศรษฐกิจปศุสัตว์ (Zoning) อย่างยั่งยืน

สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์ได้รับมอบหมายจากกรมปศุสัตว์ให้มีภาระหน้าที่ในการให้บริการผสมเทียมแม่กระบือของเกษตรกร อีกทั้งยังมีหน่วยงานในสังกัดทั่วประเทศที่สามารถให้บริการผสมเทียมหรือแก้ไขปัญหาระบบสืบพันธุ์ ตรวจท้อง ติดตามลูกเกิด จัดทำทะเบียนประวัติ ติดเบอร์หูหรือฝังไมโครชิพ เป็นต้น เพื่อปรับปรุงพันธุ์และเพิ่มปริมาณกระบือให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดเชิงพาณิชย์

2. วัตถุประสงค์ :

1. เพื่อผลิตลูกกระบือพันธุ์ดีด้วยวิธีการผสมเทียม

3. ผลผลิต (Output) ระดับกิจกรรม/โครงการ

บริการผสมเทียมแม่กระบือ

4. ผลลัพธ์ (Outcome) ระดับกิจกรรม/โครงการ

ลูกกระบือพันธุ์ดี

5. ตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI)

1. จำนวนของแม่กระบือที่ได้รับการบริการการผสมเทียม
2. จำนวนลูกเกิดที่เกิดจากการให้บริการผสมเทียม

6. ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานโดยละเอียด ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง :

3.1 กอง / สำนัก : สำนักเทคโนโลยีชีวภาพการผลิตปศุสัตว์

1. ประสานงาน วางแผนและกำหนดพื้นที่การปฏิบัติงาน และจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาค
2. กลุ่มงานฯ ร่วมปฏิบัติงานกับศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพในการแก้ไขปัญหาระบบสืบพันธุ์

3.2 หน่วยปฏิบัติ (ศูนย์วิจัยการผสมเทียมและเทคโนโลยีชีวภาพ/ สถานีพัฒนาเทคโนโลยีการผสมเทียม)

1. รับแจ้งการขอรับบริการผสมเทียมกระป๋องจากเกษตรกร
2. ให้บริการผสมเทียมแม่กระป๋องของเกษตรกร
3. ตรวจสอบท้องหลังทำการผสมเทียม
4. ติดตามลูกเกิดจากการให้บริการผสมเทียม
5. จัดทำทะเบียนประวัติ ติดเบอร์หูหรือฝังไมโครชิพ
6. ตรวจวัดประเมินรูปร่างพ่อพันธุ์/แม่พันธุ์กระป๋อง
7. เก็บตัวอย่างเพื่อจัดทำลายพิมพ์ดีเอ็นเอ

7. แผนภูมิความเชื่อมโยงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนวิธีปฏิบัติงาน

